

MANDERÅDET

Udvalget for Drengene i Skolen

---

3. oktober, 2023

Høringsdag:

'Perspektiver på de faglige forskelle mellem drenge og piger' 2/10/2023

Feedback fra Manderådet

Manderådet deltog med fire mand, alle med viden om og erfaring med undervisning, forskning og drenges særlige udfordringer i netop den kontekst.

Formanden for den af undervisningsministeren nedsatte ekspertgruppe, Claus Holm, åbnede dagen med at deklarerer, at fokus nu skal være på de drenge, der har det svært i skoler og daginstitutioner. Det fokus hilser vi velkommen!

Høringen var både interessant, relevant - og afslørende for den herskende diskurs på området, som i Manderådets øjne er præget af en feministisk-ideologisk betinget berøringsangst for alternative, maskuline vinkler på emnet.

Her er vores observationer:

Problemer

- Ekspertpanelets sammensætning
  - Kønslig bias: 14 kvinder, 9 mænd altså + 50 % i kvindernes favør - og opgaven handler om drenge!
  - Hvilke kriterier er anvendt ved sammensætningen? Virker i flere tilfælde mere (køns)ideologisk end fagligt sammensat. Fx mangler Manderådet, som helt specifikt har arbejdet med temaet "Drenge i skolen" i flere år.
  - Kan KVINFO, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Mandesamfund og LGBT+ Danmark bidrage med en særlig faglig ekspertise inden for undervisning, pædagogik og didaktik? Det har vi svært ved at se.
  - Hvilke kriterier er anvendt ved sammensætningen?
  - Vi konstaterer - til vores store undren og skuffelse - at de danske kvindelige forskere, der har lavet den forskning, der bedst belyser, at feminisering kan betyde noget for drengene, nemlig Ida Gran Andersen og Louise Beuchert, er ikke med i ekspertgruppen. Ida Gran Andersen var med til en start, men trådte hurtigt ud.

- Problemformuleringen: “ ... hvordan mindske betydningen af køn for de faglige resultater...” indikerer, at udgangspunktet er, at vi skal forsøge at opnå ligestilling ved at øge ligheden mellem kønnene. Claus Holm sagde direkte i den afsluttende spørgerunde på Manderådets foranledning, at meningen var at kønsforskellene skal reduceres; derfor er det uønsket at tale om, at nogle af kønsforskellene er medfødte og ikke kan ændres.
  - Alternativt kunne problemformuleringen have lydt:
    - Hvordan øge fokus på drenges særlige udfordringer og behov?
    - Hvordan vende drenges særlige forudsætninger (fx fysiske fordele, bedre motorik, større muskler, større risikovillighed, lyst til at eksperimentere) til noget positivt i daginstitutioner og skole?
    - Hvilke særlige pædagogiske og/eller didaktiske greb/metoder virker særligt godt på drenge? Forskning og udvikling er påkrævet, hvilket Manderådet påpegede over for Steen Baagøe Nielsen. Vi henviste til det pædagogiske eksperiment i Ishøj Kommune og efterlyste, at man laver flere af den slags eksperimenter. Eksperimenter er det eneste, der kan fortælle, hvem der har ret i deres formodninger om årsagssammenhæng, og det eneste der kan fortælle, hvad der skal til for at forbedre situationen. Baagøe erklærede sig enig i, at vi mangler eksperimenter. Men vi sporer meget ringe interesse for faktisk at sætte sådanne eksperimenter i gang.

Spørgsmål

- Helt overordnet: Er det drengene eller er det institutionerne, der er problemet? Før det spørgsmål er afklaret, kommer vi næppe meget videre.
- Når daginstitutioner og skole *slet ikke* formår at rykke på ubalancen i de faglige resultater ml. drenge og piger gennem fire år i inst. og 12 års skolegang, samlet 16 år, har man så overhovedet stillet den rigtige diagnose og er terapien den rigtige? ALT tyder på at svaret er et rungende nej.
  - Hvorfor er det ikke temaet for denne høring?
  - Kunne/burde det være temaet for en snarlig opfølger? I workshoppen med Dorte Fristrup om eftermiddagen nævnte hun alle de indlysende rigtige mulige årsager til drengenes problemer. Men ved hvert eneste punkt sagde hun, at det er *muligt*, at det spiller ind – vi ved det ikke. Hun og de andre eksperter er ekstremt tøvende. Holdningen er: Vi ved ikke noget om årsagerne, så derfor kan vi ikke gribe ind. Altså er det absolut påkrævet at dette spørgsmål undersøges til bunds.
- Hvad er det for en institution, drengene møder?
  - 90 % kvinder i daginst. og 70 % kvinder i folkeskolen

- Påstand: en feminiseret skole, hvor fagrækken, fagenes timetal, fagbeskrivelserne, pædagogikken og didaktikken samt undervisningsmaterialerne er præget og drevet af kvinder og mænd med en feministisk tankegang.
- Hvorfor er kønslig ligestilling blandt pædagoger og lærere ikke en central agenda?
- Hvor er mandekvoterne?
- Hvor er de rollemodeller som drengene kan identificere sig med i daginstitutioner og skole?
- Hvordan øge rekrutteringen af mænd til de relevante uddannelser?
- Hvad skyldes det, at andelen af mænd blandt de lærerstuderende er højere end andelen af mænd blandt lærerne? De, der falder fra, og som mangler på skolerne, er altså især mænd: Hvorfor?
- Man burde gøre mere for at undersøge, hvorfor de falder fra, og hvordan atmosfæren på lærerværelset skal ændres for at de kan holde ud at blive i skolen.
  - Undersøgelser citeret i høringens baggrundsmateriale afviser en sammenhæng mellem lærerens køn og elevernes faglige resultater, men de fremstår som en ren overfladebetragtning, når man ikke tager hele kulturen og rammerne med: Mænd, der lader sig rekruttere til meget kvindedominerede fag, er næppe repræsentative for mandekønnet. Mænd der arbejder i en kvindedomineret konsensus-kultur efterligner kvinderne, det er kvinderne der sætter dagsordenen.
  - Som Manderådet v. Kåre Fog gjorde ekspertgruppen skriftligt opmærksom på i foråret: "Andersen & Reimers undersøgelse omtales kun på fem linjer i ministeriets rapport. Og straks derefter skynder rapportens forfattere sig så at tilføje: "Et stort internationalt review af forskningslitteraturen konkluderer dog, at den internationale forskningslitteratur, der belyser spørgsmålet på en troværdig måde, ikke finder, at det er ufordelagtigt for drenge at blive undervist af kvindelige lærere (NOU 2019)."

Men det, der henvises til, er IKKE "et stort internationalt review", og det meste af forskningslitteraturen understøtter faktisk helt eller delvis, at lærerens køn har betydning. Rapporten er således på dette punkt markant misvisende. I Danmark er der som nævnt hele to undersøgelser der viser, at drenge klarer sig bedst med en mandlig lærer, og piger klarer sig bedst med en kvindelig lærer. I begge undersøgelser er der trukket data ud af Danmarks Statistik. Ministeriets rapport trækker også danske data ud af Danmarks Statistik, og her finder man ingen tendens til at lærerens køn har betydning. I rapporten gives kun meget kortfattet beskrivelse af den anvendte metode.

Analysen synes at være en mere overfladisk analyse baseret på et større datamateriale, hvor man ikke i samme grad har kunnet gå i detaljer. Man savner at få forklaret, hvad ministeriets rapport har gjort anderledes end de nævnte to undersøgelser, når nu det i princippet er de samme data der ligger til grund, men konklusionerne er vidt forskellige. Men denne uoverensstemmelse berøres ikke med ét ord. Læseren lades helt i vildrede om, hvad en så markant forskel i resultater kunne skyldes. I stedet lægger ministeriets rapport al vægt på egne analyser og ignorerer de analyser, der viser noget andet. På den baggrund

skriver ministeriets rapport: "Lærerens køn har ikke betydning for hverken drenge eller pigers testresultater." Det er en direkte fejltagtig formulering.

- Hvad er det for forventninger, drengene møder?
  - Det stærkeste forventnings-redskab i skolen er karaktersystemet, som meget nøje fortæller eleverne, hvordan de opnår succes. Her har vi i dag en 7-trins-skala, som fokuserer ensidigt på målopfyldelse: "Gør som beskrevet, og du får 12". Karakterbeskrivelserne ligner mest af alt en bageopskrift: "12 skal gives for den fremragende præstation, som demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål med ingen eller ganske få, uvæsentlige mangler."
  - 13-skalaen, derimod, præmierede helt eksplicit det *selvstændige* og det *ud-mærkede* og det *usædvanligt* selvstændige: "13: For den usædvanligt selvstændige og udmærkede præstation. 11: For den udmærkede og selvstændige præstation. 10: For den udmærkede, men noget rutineprægede præstation." Vore dages 12-tal er mao nærmest et 10-tal efter den gamle skala!
  - Vores påstand er, at det tiltaler drenge i langt højere grad, når man forventer at de udmærker sig, viser selvstændighed, og gør noget usædvanligt, end at de "bare" skal følge en opskrift. Omvendt finder pigerne netop tryghed i de klart definerede mål og rammer.
  - Hænger drenges etablering af en modkultur i skolen bl.a. sammen med dette, altså en feminisering af forventningerne?
- Ved at udgrænse de (alt for) mange drenge i specialklasserne og ikke inddrage dem i undersøgelsens talmateriale, skjuler man problemets reelle omfang: Drengene klarer sig i virkeligheden *endnu* dårligere end pigerne i gennemsnit, hvis **alle** drenge og piger tælles med.
  - Hvad er forklaringerne på denne metodiske beslutning?
  - Nærmer vi os en situation, hvor drengenes køn nærmest er blevet en diagnose?
  - Og hvad siger det om folkeskolens manglende rummelighed - og "branchens" berøringsangst - at problemet med drenge i specialklasserne holdes ude af både talmateriale og diskussion?
- Beslægtet med spørgsmålet om drengene i specialklasserne, er spørgsmålet om indvandrerdrengene og efterkommerdrengene:
  - Hvordan ser drengenes gennemsnitsresultater ud, hvis indvandrere og efterkommere *ikke* tælles med? Dorte Fristrup præsenterede relevant data i sin workshop, og disse bør deles med alle.
  - Og hvad fortæller det os om årsagerne til indvandrerdrengenes og efterkommerdrengenes relativt dårlige resultater, at indvandrepigerne faktisk klarer sig *bedre* end de etnisk danske drenge?
  - Det tyder i hvert fald på, at forskellene næppe er af etnisk karakter, men snarere biologiske og kulturelle: Har det været eller er det et fokuspunkt for ekspertgruppens fortsatte arbejde?

Manderådet ser frem til at blive inddraget i den videre proces, idet vi mener at besidde både viden, erfaring og data af stor relevans - samt en anderledes og i øvrigt fraværende vinkel på denne centrale problematik, i kraft af vores mangeårige arbejde med det problemkompleks, som vi kalder "[Drenge i skolen.](#)"

Med venlig hilsen,

Kåre Fog
Michael Bang
Torben Haugaard
Thomas Martin Nielsen

Manderådet